

Titel: Kapitel X.

Citation: "Kapitel X.", i *Proceskommissionen af 1868. Offentliggjort 1875*. Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-r01-shoot-chptrd1e25036/facsimile.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Proceskommissionen af 1868. Offentliggjort 1875

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

overføre, se f. Ex. §§ 234, 257, 387. Navnlig mærkes, at alle Meddelelser fra Retten til offentlige Paatalemyndigheder gaa ind under Reglen, ogsaa de, for hvilke der i tilsvarende Tilfælde er givet særegne Regler, naar Meddelelsen sker til den Sigtede eller en privat Anklager; saadanne Meddelelser Løe gaa efter almindelige Regler om Meddelelser mellem offentlige Myndigheder. Ved § 94 (civ. Udskift § 121) mærkes blot, at man i Forundersøgelser ikke egentlig kan tale om en Pligtoplygt for Parterne (undtagen for den Sigtede ved hans Afhørelse), men om en Ret til at møde, hvorfor Redaktionen er lidt forskellig fra det civile Udskift. Særligt maa med denne Paragraf jævnføres § 169, som indeholder en Elags Begæring. I § 95 opregnes de Meddelelser og Forkyndelser, der skulle foregaa efter de i de følgende Paragrafer foreskrevne særlige Regler, under Nr. 1 til den Sigtede, under Nr. 2 til Vidner, Sønns- eller Skønsmænd, under Nr. 3 til private Anklagere. Med disse Bestemmelser jævnføres §§ 167, 168, 252, 262, 305, 360, 364, 382, — §§ 135, 137, 149, (Begjæring om Forretning af Søn til Personer, der have en almindelig offentlig Vemyndigelse hertil, gaa ikke ind under Reglen i § 95 Nr. 2) 162, — § 206.

De i §§ 95—100 indeholdte Regler give Bestemmelser for Forkyndelsen, naar denne skal ske ved Stævningsmand eller Politiet. Forudsætningen for at bringe disse Regler til Anvendelse er, at Vedkommende er her i Riget, eller i al Fald har besjendt Bolig eller midlertidigt Opholdssted i Riget. Et dette ikke Tilfældet, hvad enten dette strax er givet, eller det viser sig ved forjævnets forjagt Forkyndelse efter Reglerne i §§ 95—100, jfr. den i § 100 3die Stykke ommeldte Paatægning, maa andre Forholdsregler anvendes. Der frembyder sig her en naturlig Forskjel mellem det Tilfælde, at Vedkommende har besjendt Bolig eller Opholdssted i Udlandet, og det, at hans Bolig eller Opholdssted ikke kan opspørges. I første Fald er den naturlige og betryggende Fremgangsmaade, at Forkyndelsen sker paa den ved Stedets Love hjemlede Maade, se § 101, civ. Udsk. § 113, hvorved det i Straffeprocessen er en Sætsfølge, at det er Retten, der tilstiller

den paagjældende fremmede Myndighed Begjæringen herom. I sidste Fald maa der strides til en egentlig offentlig Forkyndelse, se § 102 1ste Stykke (civ. Udsk. § 112). Men den sidstnævnte Forkyndelsesmaade kan ikke indskrænkes til det Tilfælde alene, at Bolig eller Opholdssted ikke kan opspørges. Den maa under visse Omstændigheder kunne finde Anvendelse, naagtet den Paagjældende har Bolig eller Opholdssted i Udlandet, som kjendes, nemlig naar den Paagjældende har unddraget sig Forsøgning ved Flugt. Dernæst maa ogsaa den Eventualitet forudsies, at den paagjældende fremmede Myndighed vægrer sig ved at efterkomme Begjæring om Forkyndelse. I dette Fald bliver da offentlig Forkyndelse den eneste Udvej, dog at dertil i dette Tilfælde naturlig slutter sig Meddelelse ved anbefalet Brev.

Særegne Forkyndelsesmaader, som finde Anvendelse ved de i § 95 ommeldte Meddelelser, ere endvidere de i §§ 103 og 104 ommeldte. Det er naturligt, at Meddelelse til Retshogen, hvor den kan finde Anvendelse, altid maa være ligesaa god som Forkyndelse efter Reglerne i §§ 95—100. Dette vil navnlig finde hyppig Anvendelse ved Sigtede, som ere sænglede, men der kan ogsaa ellers blive Tale derom, f. Ex. naar en Person, der skal indkaldes som Vidne, er tilstede, hvor Retten holdes. Ved § 104 jævnføres § 134 og Lovudkastet om den borgerlige Retsspleje § 124.

Kapitel X.

Om Rettens Domme, Kjendelser og andre Beslutninger.

En Opfordring til at samle nogle almindelige Bestemmelser om Rettens Afgjørelser ligger i Genhænet til de forskellige Trin, en Straffesag kan gennemløbe, for Underjættelsesdommeren, for den dømmende Ret, og her atter udenfor eller under Hovedforhandlingen, samt for den Ret, der paa Grund af Rettsmidler faar med Sagen at gøre, foruden at der hyppig bliver Spørgsmaal om enkeltstående Retshandlinger. Foruden de enkelte særlige Bestemmelser, som herved foranlediges (se Udka-

rets §§ 107 og 109), er der andre, der ere fælles for alle Tilfælde, hvor Beslutning skal tages af en kollegialt sammensat Ret, hvorom der ogsaa bliver Spørgsmaal paa forskellige Trin af Sagen (i Landsretsager udenfor og under Hovedforhandlingen, fremdeles som Følge af Retsmidler), se herom §§ 105 og 106. Endelig er det Stedet her at give Regler om saadanne Retsbeslutninger, der ligge udenfor Sagens regelmæssige Gang, og som derfor ikke kunne finde Plads i Rækken af Regler, der følge denne Sagens Gang; Retsafgjørelsen træder her i Stedet for tidligere kjendte administrative Resolutioner (se § 108).

Blandt Rettens Beslutninger udhæver Udskafte i Dverensstemmelse med den gjældende Ret nogle ved de særegne Betegnelser: Domme og Kjendelser. Om begge disse Klasser af Beslutninger gjælder det, at de skulle begrundes (§ 107), medens andre Retsbeslutninger ikke behøve at begrundes, med mindre dette forlig forefret (se f. Ex. §§ 172, 368—70; Formen behøver her ikke at være den traditionelt for Kjendelser hjemlete). Med Hensyn til Anvendelsen af Betegnelsen Dom holder Udskafte sig i det Væsentlige til den gjældende Terminologi. Som Følge heraf bliver der kun Tale om Domme ved den dømmende Ret, og naar Retsmidler anvendes, ikke ved Beslutninger af Undersøgesdommeren. En Afvigelse fra den strenge Fastholden af den gjældende Terminologi kan man finde deri, at Udskafte kalder den Beslutning, hvorved den dømmende Ret nægter Hensyn til Hovedforhandling, Kjendelse, se §§ 251, 259, jfr. § 270. Der er imidlertid Grund til ogsaa i Betegnelsen at sondre mellem de Beslutninger, der tages af den dømmende Ret, førend Sagen er kommen til Hovedforhandling, eller udenfor denne, om end Sagen ved dem slutes, og de Beslutninger, der end Sagen under Hovedforhandlingen. Der er i mange Retninger en gennemgribende Forskjel paa dem, et Forskjel, som maatte blive klarst, naar det bemærkes, at hine Beslutninger i fremmede Love i Reglen findes henlagte til en særegen Ret eller Retsafdeling (Raadsammer, Anklagammer). I det Udskafte henlægges hine Afgjørelser til den dømmende

Ret selv, forandrer den dog ibrigt ikke deres Karakter som Led i et Mellemstadium af Straffesagen (Anklageverfahren, instruction intermédiaire), og dermed stemmer bedst den valgte Betegnelse, ligesom naar Undersøgesdommerens Beslutning at nægte en Forundersøgelse betegnes som Kjendelse (se § 229). I hvilke Tilfælde Rettens Beslutning skal betegnes som Kjendelse og begrundes som saadan, kan i Straffeprocessen ikke angives ved en almindelig Regel. Foruden de Tilfælde, hvor en opstaaet Tvistighed afgjøres ved Kjendelse, stemmer det med den gjældende Ret, tilbids grundlæggende Forskrifter, og Forholdets Natur at fordrer en af Grunde ledsaget Kjendelse i mange andre Tilfælde, hvor det nemlig drejer sig om Beslutninger angaaende Anvendelse af visse, i Personers Retsgoder væsentlig indgribende Midler til Opnaaelse af Straffesagens Formaal (f. Ex. Fængsling, Ransagning), uden at nogen Tvistighed gaar forud. Formen skal her befordre den omhyggeligere Dverrejelse og nøjagtig Rebegjærelse for, at Forholdsreglen er begrundet. Under disse Omstændigheder kan Omraadet for Kjendelsesformen ikke angives anderledes, end det er i § 107. Det, der opnaaes ved Bestemmelsen i § 107 om Kjendelser, er altsaa dette, at den sparer den idelige Gjentagelse paa alle vedkommende Steder af Tilføjelsen „ledsaget af Grunde“.

Hvad nu ibrigt Dømmes og Kjendelsers Begrundelse angaar, saa kan der i Almindelighed ikke siges videre end, hvad Udtrykkene og Forholdets Natur tilfige. I visse Tilfælde maa særegne Forordninger gøres af Hensyn til Drøningen af Paaanken, nemlig fordi denne ikke udstrækker sig til Bevisspørgsmaalet. Men dette kommer ikke frem i alle Tilfælde, hverken naar Dommen eller Kjendelsen er upaankelig, f. Ex. affagt i en paaanket Sag, eller i alle de Tilfælde, hvor Retsmidlet ikke har hin Begrænsning, hvilket er Tilfældet med Undersøgesdommerens Kjendelser og den dømmende Rets Kjendelser, mod hvilke der kan findes Besværing Sted, jfr. §§ 414, 416 2det Stykke, 418 og 419. I saadanne Tilfælde skal Begrundelsen ikke væsentlig indrettes efter Hensyn til Retsmidlet mod Beslutningen; § 107 maatte derfor atter her henviser til, at der i

visse Tilfælde stilles særegne Fordringer til Begrundelsen, navnlig til Fremstillingen af den antagne faktiske Sammenhæng. Der bliver især vigtigt atter her Forskjel mellem Domme i Rævningsfager og andre Domme, se §§ 355, 358 og 359.

For Beslutninger, der skulle tages af flere Dommere i Forening, indholdes §§ 105 og 106 Regler. Den første angaar de formelle Regler med Hensyn til Vedtagelsen; disse behøve ingen nærmere Begrundelse, idet det kun skal bemærkes, at det her ligesaa lidt som i det civile Udskift er fundet rigtig at bestemme, at Dommernes Raadslagninger og Afstemninger skulle være offentlige. I § 106 udtales først den Regel, at der maa være Stemmeskerhed for enhver Afgjørelses Resultat, hvorimod der ikke tillige udtales Stemmeskerhed for Grundene. Med Hensyn til denne Regel henvises til de Betragtninger, som findes i Motiverne til det civile Udskift. En Undtagelse fra Reglen findes i Udskiftets § 350; Forrædningen heraf vil blive givet i det følgende. Eigefom i borgerlige Retstrætter kan der i Straffefager forekomme julesfve Afstemninger over enkelte Momenter i Sagen, idet en Sammenregning af forskellige Vota ikke kan finde Sted (saaledes Vota med Hensyn til Formality, Paataaleret og Skyldspørgsmaalet). Særlig maa det mærkes, at Udskiftet i Landsretsfager, der paakendes uden Rævninger, fordrer Adskillelse mellem dette Spørgsmaal, om den Sigtede er Skyldig, og Spørgsmaalet om Straffens Størrelse (se § 357). I saadanne Tilfælde maa da den samme Regel gjælde som i civile Sager, at de Dommere, som ere blevene i Mindretal ved de foregaaende Afstemninger, ere pligtige at deltage i de senere Afstemninger. Det ligger selvsølgelig her, at det er de paagjældende Dommernes Pligt at betragte det ved de foregaaende Afstemninger fastslaaede Resultat som bindende for sig, og saaa i de Tilfælde, hvor det i og for sig er muligt at lade den overvundne Opsættelse faae en vis Indflydelse paa den senere Afstemning, saaledes f. Ex. naar den, der har stemt for Frifindelse, nu skal stemme over Straffen, og denne, som i Reglen, er relativt bestemt. At Skyldspørgsmaalet og Straffspørgsmaalet bør

sejndres paa denne Maade fra hinanden, og de frifindende Vota ikke sammenregnes med dem, der stemme for den laveste Straf, er navnlig blevet klart ved Rævningeinstitutionen. Skyldspørgsmaalet afgjøres i Rævningefager af Rævningerne, Straffspørgsmaalet af de retskyndige Dommere, uden at et frifindende Mindretal af Rævningerne kommer den for Skyldig Erklærende til Gode ved Straffens fastsættelse. En herfra grundforskjellig Regel kan ikke uden Vilkaarlighed opstilles ved andre Straffefager. Og lige saa lidt som man nogetsteds har haft mindste Betænkelighed ved at paalægge de retskyndige Dommere i Rævningefager ved Valget af Straffen at tage Rævningernes Afgjørelse til Udgangspunkt uden Hensyn til mulige Tvivl om dens Rigtighed (se § 355) — forudsat at denne Tvivl ikke fører til Anvendelse af Beføjelsen efter § 350 —, lige saa lidt kan der i Pligten til subsidær Votering med hin Forpligtelse til at tage den fastslaaede Afgjørelse om Skyldspørgsmaalet til Udgangspunkt erkendes at ligge en uberettiget Samvittighedsvoang. Forpligtelsen gaar ud paa at votere paa samme Maade, som om Skyldspørgsmaalet var afgjort ved Rævninger. Den samme Nødvendighed for at komme til Straf paa et af Andre afgjort Skyldspørgsmaal kan ogsaa komme frem i Paataletilfælde. Med Rette er det ogsaa bemærket, at en modsat Regel indirekte fører tilbage til Mistænkestraffe, se Bar: Recht und Beweis im Geschworenengericht Note 185 (S. 247 ff) — Derimod maa det i Straffefager fastholdes, at Spørgsmaalet, om den Sigtede er Skyldig i den Forbrydelse, for hvilken han sigtes, ikke paa den angivne Maade kan deles i flere Spørgsmaal og gjøres til Gjenstand for subsidær Votering, jfr. ogsaa her Reglen i Rævningefager § 332 og Forudbetingningen i § 357. Naar denne Sætning, der nu maa siges at staa fast i Bidskaben, og som ogsaa i Reglen udtrykkelig udtales i Lovene (nemlig i Reglerne om Afstættelsen af Spørgsmaalene til Rævningerne), afviger fra, hvad der jævnlig vil finde Sted i Civilprocessen, hvor en Udskytning af Gjenstanden i enkelte Angrebs- og Forsvarsmomenter hyppig er nødvendig, forklæres dette ved Forskjellen mellem de civile og de strafferet-

lige Spørgsmaal. Spørgsmaalet, om en Person er skyldig til Straf, er eet og udeleligt, fordi det Strafftyld begrundende Faktum, den forbrudte i Handling fremtraadte Villie er een og udelelig. En Deling af dette Spørgsmaal vilde kunne have til Følge, at Hiertallet, ja endog lamtlige Dommere holdt den Sigtede for ikke-skyldig, medens ved en succesfuld Affstemning alle de enkelte Momenter kunne faae Hiertallet for sig, og saaledes en Domsfaldelse begrundes. Det Anførte gjælder i og for sig ogsaa om strafforhøjende og strafnedsettende Omstændigheder ved Forbrydelsen; det drejer sig her om et Plus eller Minus af Strafftyld ved Gjerningen (Villiesaften). Naar det nu ikke desto mindre maa erkjendes for hensigtsmæssigt til Affstemningens Lettelse at udfønde disse Spørgsmaal til særlig Affstemning, efterat det Spørgsmaal er besvaret, om Forbrydelsen, foreløbig uden Hensyn til disse Omstændigheder, er begaaet, saa kan denne Deling ikke have samme Betydning som ellers den subsidære Votering. Denne ikke i og for sig nødvendige, men i Hensigtsmæssigheds-hensyn grundede Deling maa ikke føre til et andet Resultat end det, som vilde være indtraadt, hvis den ikke havde fundet Sted, men der i Stedet herfor stilledes til Affstemning principale og subsidære Spørgsmaal, som angik dels Forbrydelsen med dels uden den paagjældende Omstændighed. Derfor kunne de Dommere, som have stemt for Frifindelse, her ikke tilpligtes at stemme subsidært, men deres Stemmer blive ved Besvarelsen ligefrem at regne til den Sigtedes Gunst, se § 357, jfr. med Hensyn til Rævningsfager §§ 334, 335 og 343 3die Stykke. Til disse Tilfælde figter Slutningen af § 106 1ste Stykke, jfr. For. l. c. S. 179 ff. — Heller ikke Strafspørgsmaalet bør udstyffes; her er altid en Sammenregning af Vota mulig efter den Regel, som § 106 2det Stykke indeholder.

Udskiftet har i en Række af Tilfælde tilstedt Afgivelse fra de almindelige Regler, men saaledes, at Afgivelsen betinges af en forudgaaende Beslutning af en Ret, for hvilken den Sag eller det Anliggende, med Hensyn til hvilket Spørgsmaalet opstaar, ikke er anhangig, jfr. saaledes §§ 67, 69, 73, 379, 397,

406, 415, 437, 438, 439. Efter deres Karakter behøvede disse Afgjørelser ikke at være Domstolsfag; de kunde være og ere i den nugældende Ret for en stor Del henlagte til Administrationen. Henlægelsen af Afgjørelsen til Domstolene er imidlertid naturlig for at bevare Retsplejen uafhængig af Administrationen. Det vilde dog være ubødig, naar dette maatte nødvendiggjøre en Indlædning i bekvæmlige procesuelle Former; men det er ikke nødvendigt. Udskiftets Bestemmelser om Behandlingen af Besvøring imod Kjendelser og Beslutninger have, se § 414, kunnet afgive et brugbart Forbillede for den Fremgangsmaade, som § 108 foreskriver. Afgjørelse ved den kollegialt sammensatte Ret kan her overlades til Formanden i Forbindelse med to Medlemmer, efter Omstændighederne endog til Formanden alene, og Retsmidler finde ikke Anvendelse.

Udskiftets § 109 holder den Berigtigelsesret, hvortil der her er Tale, indenfor de samme Grænser som det civile Udskift § 283; men Retsplejen bør i Straffesager ogsaa kunne ske i Embeds Medfør, og der kan ikke her opstilles nogen Lidsgrænse, jfr. den iachiffte Lov art. 14.

Andet Afsnit.

Om Vidterne til Opnaelse af Straffesagers Formaal.

Dette Afsnit er bestemt til en samlet Fremstilling af Reglerne om de Vidter, der tjene til Opnaelse af Straffesagers Formaal, jfr. herved det tidligere om Ordningen af Stoffet i Udskiftet Bemærkede. Overstriftens vide Udtryk begrundes ved, at der ikke blot er Tale om Vidterne til at komme til Sandhedens Oplysning, men ogsaa om Vidterne til at bevirke den Sigtedes Rættværelse, forsaavidt denne er fornøden til Sagens og eventuelt Dommens Gjennemførelse, samt om Vidter til at sikre visse afcesforliste Formaal for Straffesagen. Regle saa fælles Bestemmelser bør herved hensigtsmæssigt forudstilles.

Den første af disse fastsætter den i Forholdets Natur grundede almindelige Be-